

Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen - Portfolio

Tommi Pohjonen

2024 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -Portfolio

Tommi Pohjonen
Turvallisuus ja riskienhallinta
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2024

Tommi Pohjonen

Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -Portfolio

Vuosi

2024

Sivumäärä

27

Tämä opinnäytetyö toteutettiin digitaalisena portfoliona sekä portfolion sisältöä ja luomista kuvaavana raportointiosuutena. Portfoliossa esiteltiin opintojen osana toteutettuja turvallisuudenparantamisprojekteja yhteistyötahoille, sekä harjoittelujakson keskeistä sisältöä teemaan liittyen. Portfolion teemana oli väkivaltaiseen käytökseen varautuminen, jota tarkasteltiin eri viitekehysten sekä eri ajallisten ulottuvuuksien kautta. Työn päätavoitteena oli koostaa kunkin projektin keskeisistä havainnoista koulutuspaketti viitekehysten mukaisille toimijoille väkivaltaiseen käytökseen varautumisen ja varautumisen nykytilan tarkastelun tueksi. Alatavoitteena oli henkilökohtaisen osaamisen esittely sekä syventäminen. Ensisijainen kohderyhmä olivat alkuperäiset yhteistyötahot, Apollo Alive Club -Turku, Laurea-ammattikorkeakoulu ja Poliisi, mutta he eivät toimineet opinnäytetyön toimeksiantajina, vaan yhteistyö koski aiemmin toteutettuja projekteja. Muita kohderyhmiä olivat näiden viitekehysten mukaiset muut operoijat ja turvallisuudenparantamishankkeista kiinnostuneet.

Portfoliossa kuvattiin näiden eri projektien sisältöä pääpiirteissään, keskityttiin kunkin yksittäisen projektin kohdalla tunnistettuun kehittämiskysymykseen, sen mukaiseen lähestymistapaan ja käytiin läpi saatuja vastauksia sekä tuloksia. Portfoliossa kaikkea tätä aineistoa verrattiin toisiinsa ja tietoperustaan korostaen keskeisiä havaintoja. Eri projektit toteutettiin ryhmätöinä erilaisin lähestymistavoin kunkin kohteen erityispiirteet ja asiakaslähtöisyys huomioiden. Projekteissa eniten käytettyjä tiedonkeruumenetelmiä olivat haastattelut, dokumenttianalyysi ja havainnointi. Portfolion kokoamisen hyödynnetty aineisto koostui pääasiassa toteutettujen projektien loppuraporteista ja alan luotettavista teoreettisista julkaisuista ja oli täten pelkkää dokumenttianalyysia.

Portfolion lopussa eri projektien keskeiset havainnot yhdistettiin teorian avulla analyttiseksi kokonaisuudeksi, uudeksi koulutuspaketiksi. Tämä osuus vetää yhteen portfolion eri kehittämistyöt. Kehitystyö loi kattavan kuvan väkivaltaisesta käytöksestä vuorovaikutustaitoja korostaen. Se toteutettiin visuaaliseksi itsenäisesti tai ryhmässä opiskeltavaksi ja harjoiteltavaksi kokonaisuudeksi. Portfolion ja siihen sisältyvän kehitystyön kohdalla korostettiin tilanteiden alun toimia ja niiden oikeanlaista toteutusta. Tilanteet, teot, syyt sekä taustatekijät ovat erilaisia keskenään ja suositeltavat toimintamallit vaihtelevia.

Asiasanat: varautuminen, aggressiivisuus, väkivaltainen käytös, vuorovaikutus, portfolio

Tommi Pohjonen

Preparing for violent behavior -Portfolio

Year

2024

Pages

27

This thesis was implemented as a digital portfolio and a reporting section describing the content and creation of the portfolio. The portfolio presented safety improvement projects implemented in the studies with different cooperation parties. The theme of the portfolio was preparation for violent behavior, which was examined in different frames of reference and in different temporal phases of the act. The main goal of the work was to put together a training package for actors in accordance with the reference framework from the key findings of each project, which supports preparedness and assessing their current capabilities. The sub-goal was the introduction and deepening of individual competence. The primary target group were the original collaborators Apollo Alive Club -Turku, Laurea University of Applied Sciences and the police, but they did not act as the orderers of the work, but the cooperation only concerned previously implemented projects. Other target groups were operators according to these frameworks and those interested in safety improvement projects.

The portfolio described the content of these different projects in their main outlines, focused on the development issue of each individual project and the approach corresponding to it, and reviewed the answers and results received. In the portfolio, all of this material was compared to each other and to the knowledge base, emphasizing key findings. Different projects were implemented as group work with different approaches, taking special features and customer orientation into account. The most used data collection methods in the projects were interviews, document analysis and observation. The material used to compile the portfolio mainly consisted of final reports of completed projects and reliable theoretical publications in the field and was therefore purely a document analysis.

At the end of the portfolio, the key findings of the different projects were combined with the help of theory into an analytical entity, a new training package, this forms the part of the portfolio's development work. The development work created a comprehensive picture of violent behavior, emphasizing interaction skills. It was conducted as a visual whole that can be studied and practiced independently or in a group. Regarding the portfolio and development work, the actions at the beginning of the situations and their proper implementation were emphasized. The situations, actions, reasons and background factors are different from each other and the recommended action models are diverse.

Keywords: preparedness, aggressiveness, violent behavior, interaction, portfolio

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Keskeiset käsitteet	7
2.1	Aggressiivisuus ja väkivalta	8
2.2	Väkivaltaista käytöstä laukaisevat tekijät ja kohdennettu väkivalta	9
2.3	Väkivalta-alttiit toimialat.....	10
3	Portfolion teemat ja sisältö.....	10
3.1	Portfolion johdanto ja tietoperusta	12
3.2	Projektityöskentely	13
3.3	Case Apollo.....	15
3.4	Case Laurea	16
3.5	Case Poliisi	18
3.6	Case Koulutuspaketti	19
3.7	Portfolion yhteenveto	21
3.8	Portfolion reflektointi ja lähteet	22
4	Yhteenveto ja reflektointi	23
	Lähteet.....	26
	Kuvat	27

1 Johdanto

Oppilaitoksissa ja yrityksissä väkivalta on nykyään yleistä ja samanlainen käytös on lisääntynyt myös viranomaisiin kohdistuen. Työnantajilla on omat lakisääteiset velvoitteet turvallisuuskulttuurin toteuttamiseen, kuitenkin keinot tähän toteutukseen, tietoisuuden sekä turvallisuuskulttuurin taso vaihtelevat hyvin paljon. Väkivallan ehkäisyyn kuuluvat kaikki sellaiset monimuotoiset toimet, joilla voidaan ennalta ehkäistä tulevaa väkivaltaa. Toimet voivat olla hyvin eri tasoisia ja niiden kattava hallinta edellyttää laajaa tietoisuutta asiasta sekä aktiivista harjoittelua ja kouluttautumista. Suomessa on eletty pitkään peläten Ruotsin mallia ja luotettu monessa kohtaa yksinomaan hyvään tuuriin. Kuitenkin suomalaiset viranomaiset ovat yksiä maailman luotetuimpia ja koulutetuimpia. Samaa toimintavalmiutta on syytä kasvattaa yleisemmin myös yrityksissä ja organisaatioissa. Monet eteen tulevista tilanteista alkavat vuorovaikutuksen epäonnistumisesta ja oman toimintakyvyn puutteesta. Näihin liittyvät taidot ovatkin vähintään mihin jokainen voi omassa toiminnassaan keskittyä ja näiden asioiden hallinta palvelee kaikkia elämän osa-alueita yleisestikin.

Olen laatinut tämän opinnäytetyön osana Laurea-ammattikorkeakoulun Turvallisuuden ja riskienhallinnan koulutus, Tradenomi (AMK), opintoja. Toteutin opinnäytetyön portfoliomuotoisena -opinnäytetyönä internettiin Bulp-alustalle. Lisäksi laadin verkkoalustan keskeisestä sisällöstä tämän erillisen kirjallisen raportin portfolion tueksi. Portfoliossa on kolme erilaista lähestymistapaa väkivaltaan varautumisessa. Näistä kahdessa keskityn ammattikorkeakoulutusoisten isomman ja pienemmän projektin toteutukseen ja kolmannessa keskityn yleisesti kouluttamisen tyyliin ja harjoittelun merkitykseen. Lähestyn aiheita ensin teorian kautta ja sitten esittelen ryhmätöitä omina kokonaisuuksinaan. Portfolion lopussa analysoin omaa työskentelyäni ja pohdin näiden kaikkien projektien keskeisiä havaintoja avaamalla ne koosteellisena koulutuspaketina.

Portfoliossa päätavoitteenani oli koostaa kunkin projektin keskeisistä havainnoista koulutuspaketti viitekehyksen mukaisille toimijoille väkivaltaiseen käytökseen varautumisen ja varautumisen nykytilan tarkastelun tueksi. Työssä tarkoitukseni oli myös avata selkokielellä esimerkkitehtävien kautta erilaisia toteutettuja turvallisuuden parantamishankkeita, korostaa niiden keskeisiä havaintoja ja suosituksia tietoisuuden lisäämiseksi sekä turvallisuuskulttuurin monipuolistamiseksi mainituille kohderyhmille. Lisäksi enemmän henkilökohtaisina tavoitteenani oli esitellä kattavasti omaa osaamistani, syventyä vielä tarkemmin itseäni kiinnostavaan aiheeseen, kerrata projektien ydinkohtia, sekä poimia näistä kaikista keskeiset yhdistävät havainnot ajatuksia herättäväksi kehitystyöksi. Näiden portfolion tavoitteiden lisäksi, tässä raportissa minulla oli tavoitteena tiivistää yleisesti verkkoalustan materiaalin sisältö

pääpiirteissään. Koska varsinainen työ on verkossa, tämä raportti keskittyy esittelemään tuon portfolion rakentamista.

Kuvaan tässä raportissa lyhyesti ja pääpiirteissään kunkin näiden kahdeksan asiakokonaisuuden sisältöä ja tarkoitusta tiivistettynä. Kaikki varsinaiset tekstit ja asiasisältö ovat verkossa kyseiseltä alustalta luettavissa, enkä koe tarkoituksenmukaiseksi sen sisällön suoranaista kopiointia tähän raporttiin. Työn muodokseni valikoitui portfolio monestakin syystä, joista keskeisimpinä muun muassa visuaalisuus, oman näköisen lopputuloksen rakentamisen vapaus, interaktiivisuus, nykuteknologian hyödyntäminen, monipuoliset käyttö- ja lähestymismahdollisuudet, jonkin uuden luominen sekä muut vastaavat tekijät. Työ on siis tietoisesti rakennettu verkkoon interaktiiviseksi kokonaisuudeksi, josta linkkejä klikkaamalla pääsee suoraan siirtymään ja syventymään lisää itseä kiinnostaviin aiheisiin, lehtileikkeet, erilaiset kuvat ja videot sekä ääni avautuvat monipuolisempana kokemuksena verkkoalustan kautta. Työni menettäisi mielestäni oleellisesti merkityksensä, mikäli toistaisin kaikki samat asiat vain pelkän raportoinnin vuoksi.

Tiivistän tässä raportissa kuitenkin yleiskatsauksen kaikkiin verkossa käsittelemiini teemoihin siinä samassa järjestyksessä, jossa ne itse työssäkin käsitellään. Tämän raportin tarkoitus on toimia eräänlaisena sisäänheittotuotteena ja laajana johdantona itse varsinaiselle portfoliolle. Tässä raportissa en avaa yksittäisten projektitöiden yksityiskohtia, vaan esitelen ne teemat ja sisällön, joita varsinaisesta työstä verkosta löytyy. Kaikki tässä raportissa käyttämäni kuvankaappaukset ovat Bulb-alustan omasta muokkausnäköymästäni peräisin. Todellisuudessa työ näyttäätyy sivulliselle lukijalle hieman erilaisena ilman kaikkia muokkaustyökaluja ja -painikkeita.

2 Keskeiset käsitteet

Portfoliossa on toisen asiakokonaisuuden alla oma virallinen tietoperusta osionsa, jossa avaan muutamia työn kannalta merkityksellisiä käsitteitä tarkemmin. Kuitenkin portfolion rakenne ja luonne ovat sellaisia, että tietoperusta kulkee koko työn läpi nivottuna muuhun materiaaliin. Kuvaan portfoliossa kunkin Casen alkuun, sillä hetkellä käsiteltävän asian esittelyä tukevaa tietoperustaa kussakin viitekehyksessä. Käsittelem näissä kohdissa esimerkiksi poliisin kohtaamaa väkivaltaa ja sen yleisyyttä, toisaalla taas kuvaan oppilaitosten näkökulmasta nuorisorikollisuuden kehittymistä ja internetin suhdetta tähän tai ravintolatyön asettamia erityispiirteitä väkivallan uhan todennäköisyydelle.

Merkityksellisistä käsitteistä portfoliossa avaan muun muassa käsitteet: aggressiivisuus, väkivalta, väkivaltaista käytöstä laukaisevat tekijät ja tunnusmerkit, kohdennettu väkivalta, väkivalta-alttiit toimialat, työpaikkaväkivalta, isku, hätäensiapu, riskienhallinta ja

turvallisuuskulttuuri. Portfoliossa esittelen myös tämän aiheen rajauksen kannalta keskeisimmät eri lait ja niistä työtä koskevat keskeiset lainkohdat. Kokonaisuudessaan varsinainen tietoperusta on nähtävissä portfolioista, mutta muun muassa näistä muutamista työni kannalta kaikkein merkityksellisimmistä käsitteistä olen portfolioon kirjannut seuraavasti:

2.1 Aggressiivisuus ja väkivalta

Aggressio voidaan määritellä ihmisiin tai ympäristöön kohdistuvaksi tahalliseksi vahingoittamiseksi, tarkoitukseen vahingoittaa toista fyysisesti tai psyykkisesti. Aggressiivisuutta ilmenee kaikilla ihmisillä, mutta kyvyt, tavat sekä halut säädellä sitä vaihtelevat yksilöiden välillä suuresti. Eri ikäkausina aggressiivisuus ilmenee eri tavoin. Aggressio voi olla suoraa, kuten fyysinen hyökkäys ja toiminta, tai epäsuoraa kuten omaisuuden tuhoaminen, uhkailu ja tällainen ajatussisältö. (Marttunen, Nokelainen & Punamäki 2011.)

Aggressiivisen tai väkivaltaisen käytöksen syynä on harvoin yksittäinen tilanne tai tapahtuma. Syiden selvittämiseksi on tarkasteltava laajemmin henkilön elämäntilannetta ja henkilökohtaisia ominaisuuksia. Aggressiiviseen käytökseen altistavia tekijöitä voivat olla esimerkiksi heikot lapsuuden olosuhteet, syrjäytyminen, temperamentti ja persoonallisuus sekä erilaiset mielen-terveyden häiriöt. Sen sijaan aggressiivisen käytöksen voi laukaista yksittäinenkin tilanne tai asia, kuten jonkinlainen stressaava tilanne (nälkä, kipu, väsymys), vastoinkäyminen, päihtymys tai ympäristö. (Kauppila & Rantaeskola 2014, 8-9.)

Aggression edetessä erimielisyydestä, sanalliseksi uhaksi ja muuttuessa fyysisen uhan kautta fyysiseksi kontaktiksi, jolloin henkilön tarkoitus on vahingoittaa uhattavaa hyökkäämällä. Tällöin aggression kautta kuljetaan neljän eri vaiheen myötä väkivaltaan. Maailman terveysjärjestö WHO määrittelee väkivaltaa fyysisen voiman tai vallan tahallisena käyttönä, jolla uhataan toisia ihmisiä, ihmisryhmiä, yhteisöjä tai ihmistä itseään. Tämä väkivalta johtaa tai todennäköisesti johtaa fyysisen tai psyykkisen vamman syntymiseen tai jopa kuolemaan, mutta myös kehityksen häiriytyminen tai perustarpeiden tyydyttymättä jääminen ovat mahdollisia lopputulemia. Näin ollen väkivaltaa voi olla sellainenkin toiminta, joka ei välttämättä johda fyysisiin vammoihin, mutta aiheuttaakin olennaista rasitusta yksilöiden lisäksi esimerkiksi perheille ja yhteisöille tai terveydenhuoltojärjestelmälle. (WHO 2002.)

Tässä työssä käsittelen pääasiassa erilaisia fyysisen väkivallan ilmenemismuotoja, kuten yleisimmin lyöminen, potkiminen, kuristaminen, päälle käyminen, esineellä lyöminen sekä tuli tai teräaseiden käyttö ja tappaminen tai sellaisen yritys. Kuitenkin väkivallaksi tulee ymmärtää yleisellä tasolla myös lievemmät fyysiset tekemuodot kuten repiminen, raapiminen, huitominen, kaataminen ja kiinni tarttuminen.

2.2 Väkivaltaista käytöstä laukaisevat tekijät ja kohdennettu väkivalta

Ryhmätöissä laajoihin aineistoihin tutustuessamme, nousi selväksi, että tietenkään pelkkä vihan tunne ei normaalissa arjessa johda aina väkivaltaan. Useammin näissä vaikeissa ja haastavissa tilanteissa henkilöt käyttäytyvät pelkästään aggressiivisesti. Mutta kuten Kauppila ja Rantaeskola toteavat, aggressioiden kärjistymiseen uhkaaviin tai väkivaltaisiin tilanteisiin kuuluu lisäksi muita tekijöitä, kuten uhatuksi tulemisen kokemus, vieras ja pelottava tilanne, sekä esimerkiksi häpeän tai epäonnistumisen kautta syntyvä nolatuksi tulemisen pelko tai tietoinen provokaatio. Nämä voivat sitten muun muassa opittujen toimintamallien, avuttomuuden ja kyvyttömyyden sekä pidäkkeiden puuttumisen myötä kärjistyä myös fyysisesti aggressiiviseksi ja johtavaa täten väkivaltaan. (Kauppila & Rantaeskola 2014, 8-22.)

Yksiselitteistä syytä ei ole väkivaltaiselle käyttäytymiselle todettu, mutta usein toistuvia vaikuttimia voivat olla temperamentin perinnöllisyys, lapsuudessa koetut traumaattiset väkivaltakokemukset, sekä aivojen muutokset vaurioitumisen tai vanhenemisen kautta. Usein tällaisia yhteisiä nimittäjiä pohdittaessa kiinnitetään huomiota myös perinnöllisyyteen, biologiaan, psykologiaan ja kasvatukseen sekä ympäristön erityispiirteisiin ja näiden yhteisvaikutuksiin. (Kauppila & Rantaeskola 2014, 8-22.)

Väkivaltaiseen käytökseen kehittyvillä tilanteilla voi olla toistuvia ulkoisesti havaittavia tunnusmerkkejä kohdehenkilöissä, kuten ulosannissa kielteinen käytös, haukkuminen, uhkailu ja kiroilu. Olemuksen osalta tuijotus, irvistely, pälyily, nyrkkien puristelu, katseella mittaaminen ja hengityksen kiihtyminen sekä hampaiden näyttäminen. Myös fysiologisia muutoksia voi havaita kuten kasvojen verisuonten laajenemista ja kasvojen kalpenemista, kunnes lopulta puheen usein lakatessa henkilö pyrkii lähietäisyydelle uhattavaan nähden ja lopulta fyysiseen tekoon. (Puumi 2020.)

Kun tekijän aggressiivinen käytös esiintyy tarkoituksellisena ja tahallisena väkivaltaisena tekona, kohdistuen tekijän ennalta valitsemaan paikkaan ja ennalta valittuihin kohteisiin, kuten oppilaitokseen ja koulun henkilöstöön, puhutaan tällöin käsitteellisesti kohdennetusta väkivaltaista. Sen sijaan, että kyseessä olisi tilannesidonnainen satunnainen tai pikaistuksissa kärjistynyt impulsiivinen teko, tekijä on päättänyt ennakolta ja suunnitellusti kohdistaa tiettyjä mahdollisimman suurta tuhoa aiheuttavia toimia valittuihin kohteisiin tai kohteeseen aktiivisella toiminnalla. (Hynninen & Stenberg 2013.)

Vaikka nämä tämänkaltaiset teot ovat verrattain harvoja, niin sellaisen seuraukset ja vaikutukset yhteisöön ovat erittäin laaja-alaisia ja pitkäkestoisia. Myöskään aina nämä kohdennetun väkivallan teot eivät vaadi erityistä varustelua kuten ampuma-asetta, vaan tekovälineenä voi olla helpon saatavuuden vuoksi hyvinkin arkisia asioita kuten tavallisia veitsiä, koristemiekkoja tai ajoneuvo. Poliisin näkökulmasta nämä ovat tietysti vaikeasti varauduttavia ja ennakoitavia tilanteita, jolloin varautumisessa korostuu muun muassa hyvä sidosryhmäyhteistyö

ja ennalta estävä toiminta. Lisäksi tilanteet ovat usein tuhoisuutensa vuoksi sellaisia, joissa ensisijaiseksi tehtäväksi jää ainoastaan toiminnan välitön pysäyttäminen.

2.3 Väkivalta-alttiit toimialat

Toisilla toimialoilla väkivalta ja sen uhka ovat keskimääräistä korkeampia, usein tällaisia aloja ovat turvallisuustoimialat, kuten poliisi, pelastustoimi ja vartiointityö. Mutta myös terveydenhoitoalan potilastyö ja sosiaalialan asiakastyössä hotelli- ja ravintola-alalla, sekä kasvatus- ja opetusalaalla esiintyy väkivallan uhkaa ja väkivaltaa muita aloja enemmän. Toki myös riskialtiilla toimialoilla joissain työtehtävissä väkivallan uhka ei ole niin ilmeistä ja taas matalan riskin toimialoillakin voi olla tehtäviä, joissa työn luonteen vuoksi on kohonnut väkivallan uhka. (Työsuojeluhallinto 2013.)

Eri alojen lisäksi tätä väkivallan riskin todennäköisyyttä lisääkin työolot muun muassa yksintyöskentely varsinkin ilta- ja yöaikaan. Mutta myös asiakaskunnan ja työtehtävien luonteella on merkityksensä. Päihtyneiden asiakkaiden kanssa toimiessa väkivalta ja sen uhka ovat lisääntyneet, kuten myös lääkkeitä ja rahaa sekä arvotavaroita käsittelevillä työntekijöillä. Huomioitavaa riskitekijöiden kannalta on myös sellaiset ammatit, joissa asiakkaisiin kohdistuen tehdään päätöksiä etuuksista ja oikeuksista tai työpaikka sijaitsee muutoin syrjässä tai rauhattomalla alueella. (Työsuojeluhallinto 2013.)

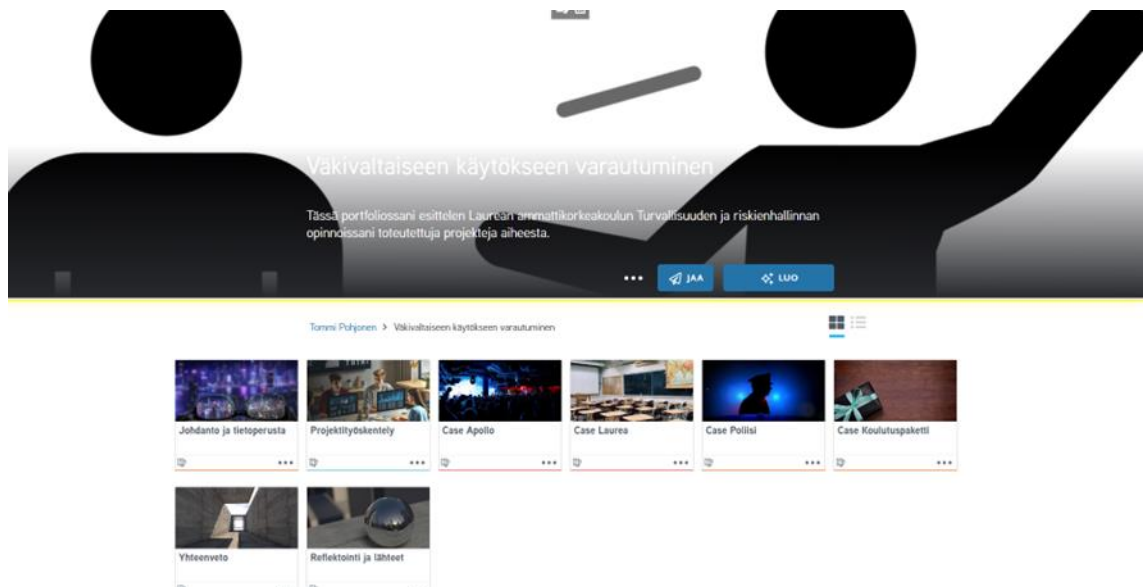
Sellaisilla toimialoilla, joissa väkivaltatilanteiden kohtaaminen kuuluu työnkuvaan ja väkivaltaisesti käyttäytyvien henkilöiden käsittely liittyy ammattiin, on jo ainakin mukaan työnantajan puolelta enemmän valmiuksia ja resursseja. Satunnaisemmin väkivaltaa kohtaavilla aloilla nämä hallintakeinot eivät välttämättä ole yhtä tarkkaan mietittyjä. Sellaisista korkean riskin aloista, joissa väkivallan riski on selvästi normaalia riskiä suurempi, on väkivallan uhka kyseisessä työssä ilmeinen, tätä kuvataan ilmaisulla ”ilmeinen väkivallan uhka”. (Työsuojeluhallinto 2013.)

3 Portfolion teemat ja sisältö

Portfoliota ja sen sisältöä hahmottelin alkuun ajatuskarttojen ja piirrosten kautta. Vertailin useampia eri internetistä löytyviä alustoja, valitettavasti niiden vuosikustannukset olivat monen kohdalla noin 150 euroa, kun taas Bulp-alusta on Laurean lisenssin alla ja täten opiskelijoille maksuton. Muissa alustoissa muokattavuus ja visuaaliset vaikutuskeinot olivat ehkä monipuolisemmat, mutta Bulp on varsin perinteinen, melko selkeä ja helppokäyttöinen. Tällaisia muita alustoja, joihin tutustuin, oli muun muassa Wix.com. Bulpin kohdalla visuaalisen ilmeen rakentaminen jäi pitkälti vain kattavasti sopivien kuvien etsinnän ja luonnin varaan, sekä sen, että pyrin muodostamaan rakenteesta mahdollisimman viihtyisän ja selkeän.

Tähän lopulliseen muotoon rakensin työn niin, että se sisältää kahdeksan eri asiakokonaisuutta, jotka kaikki jakaantuvat useampiin pienempiin alaotsikoihin/osakokonaisuuksiin. Tiivistelmien ja havainnollistamisen yhteydessä käytin paljon Powerpoint-dioja, joilla pyrin pelkkien listausten sijaan kuvallistamaan näitä asioita enemmän. Nämä varsinaiset pääotsikot ja asiakokonaisuudet ovat kuvassa 1 esitetyn mukaisesti:

- Johdanto ja tietoperusta
- Projektityöskentely
- Case Apollo
- Case Laurea
- Case Poliisi
- Case Koulutuspaketti
- Yhteenveto
- Reflektointi ja lähteet

Kuva 1: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion aloitus- ja yleisnäkymästä Bulb-alustalla

Linkki portfoliooni on: <https://eu.bulbapp.com/u/v%C3%A4kivaltaiseen-iskuun-varautuminen-e0>

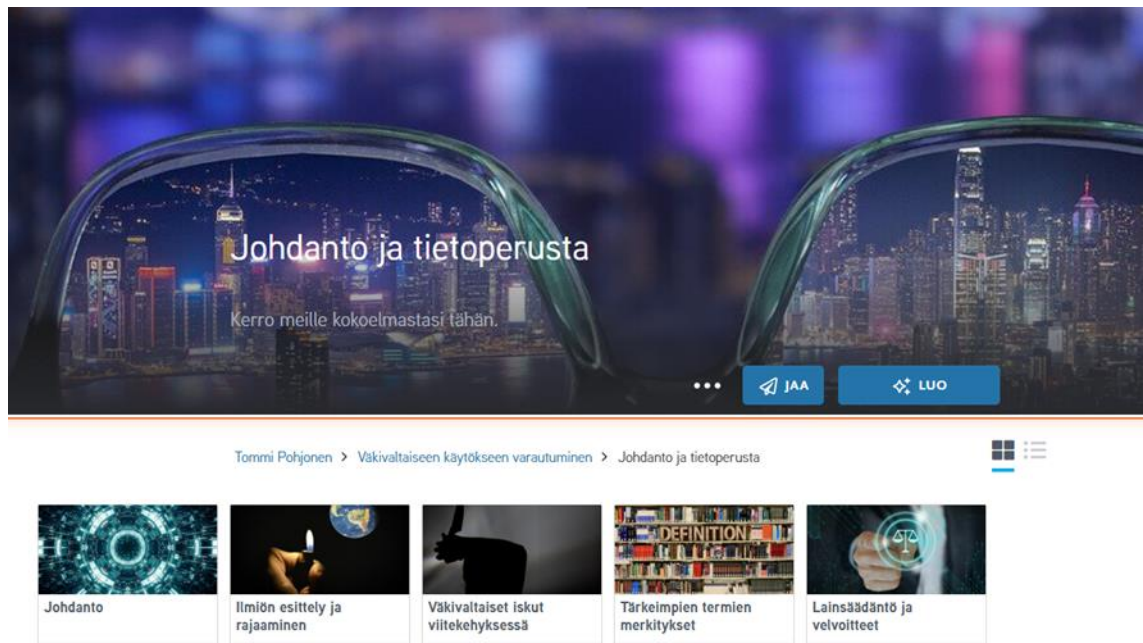
Portfolioni keskittyy kuvaamaan väkivaltakäytökseen liittyvien projektien sisältöä pääpiirteissään, keskityn kokonaisuutena kunkin yksittäisen toteutetun projektin kohdalla tunnistettuun kehittämiskysymykseen ja käyn läpi niihin saatuja vastauksia ja tuloksia. Kyseiset projektit valitsin alun perin mukaan sillä perusteella, että kaikkien näiden kohdalla huomasin ryhmittöidemme keskittyneen tarkastelemaan samaa teemaa, väkivaltaista käytöstä ja sen

torjunnassa huomioitavia asioita eri ympäristöissä. Portfolion viimeisessä osuudessa yhdistän näistä eri projektien keskeisistä tuloksista analyyttisen kokonaisuuden, jossa myös harjoittelulle on varattu oma osuutensa. Tämän lisäksi sivutuotteena portfolioni kuvaa näiden teemojen ympärillä tapahtuvaa opiskelua, ammattikorkeakoulun ryhmitöitä, käytettäviä menetelmiä ja näiden asioiden monipuolista kouluttamista työelämässä. Työstäni on sovellettavissa ajatuksia ja lähestymistapoja kokonaan uusien kehittämishankkeiden ja pienempien turvallisuusprojektien tekoon oppilaitos- tai yritysmaailmassa. Projekteissa käyttämiämme menetelmiä olivat pääasiassa erilaiset teemahaastattelut, dokumenttianalyysi, havainnointi, erilaiset riskienarviointityökalut sekä skenaariorajoitukset. Portfolion kohdalla menetelmänäni oli pääasiassa tämän aiemmin tuotetun aineiston ja teorian yhdistävä dokumenttianalyysi.

Portfolion yhteen vetävä kehitystyöosuus muodostaa neljännen projektin, joka on kasaamani koulutuspaketti aiheesta. Siinä en anna tarkkoja rautalankamalleja yksittäiseen tilanteeseen, vaan tarjoan enemmän käytetyillä työkaluilla ja menetelmillä saatuja havaintoja väkivaltaisesta käytöksestä ja sellaiseen varautumisesta. Näiden kokemusten, yksittäisten töiden tulosten ja tietoperustan kanssa, pyrin tällä lähestymistavalla lisäämään ilmiön tietoisuutta kyseisen viitekehysten operoijille, sekä esittelemään heidän toimintaansa hyödynnettävissä olevia ja sovitettavia toimintatapoja mahdollisimman kattavasti. Ensisijaisena kohderyhmänä ovat kumppanuusyritykset, joita alkuperäiset projektit koskettivat ja toisena kaikki tällaisesta turvallisuudenparantamiseen tähtäävästä työskentelystä sekä portfoliomuotoisista lopputöistä kiinnostuneet henkilöt.

3.1 Portfolion johdanto ja tietoperusta

Tässä asiakokonaisuudessa portfoliossa omina avattavina asiakokonaisuuksinaan ovat kuvan 2 mukaisesti: Johdanto, Ilmiön esittely ja rajaaminen, Väkivaltaiset iskut viitekehyksessä, Tärkeimpien käsitteiden merkitykset sekä Lainsäädäntö ja velvoitteet. Aiheen esittelyn ja ilmiön rajaaminen keskittyvät sanoittamaan, että toteutetut projektit tehtiin kukin eri aikoina ja eri rajatuista lähtökohdista väkivallan tarkasteluun liittyen. Viitekehukset olivat tällöin ravintola- ja yritysmaailma, oppilaitokset sekä turvallisuuskouluttaminen. Lisäksi näiden eri viitekehysten myötä väkivallanteon ajallinen tarkastelu ulotettiin teon eri vaiheisiin. Ravintolan kohdalla oltiin kuvitellun teon loppuvaiheessa, siinä kun varmuudella pahaa on jo tapahtunut, eikä sitä kyetä enää etukäteen estämään. Oppilaitoksessa oltiin aivan teon alkuvaiheilla, jossa jokaisella konkreettisella sanalla ja toiminnalla on suuri merkitys ja ratkaisevat, kehittykö tilanne pidemmälle vai raukeako se. Turvallisuuskouluttamisessa käsiteltiin rauhan aikaa, jolloin mitään ei ole heti tapahtumassa tai tällainen teko ei välittömästi uhkaa, miten tällöin lähestymme näitä asioita oikeanlaisella motivaatiolla ja kulttuurilla.

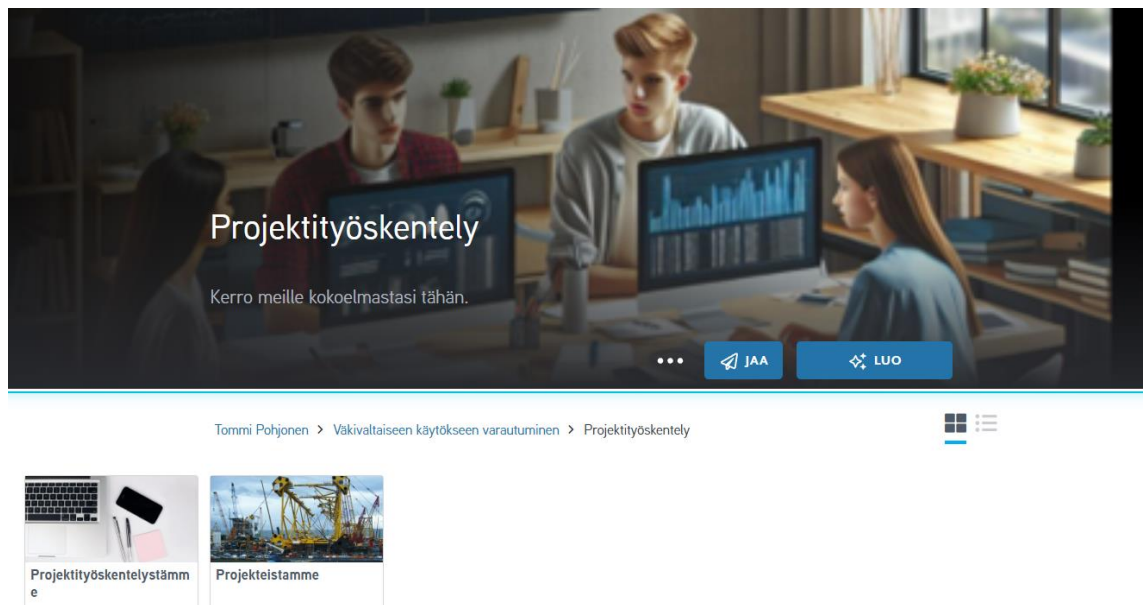
Kuva 2: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion ensimmäisestä asiakokonaisuudesta ja sen sisältämistä alaotsikoista Bulb-alustalla

Yhden alasivun koostin tässä asiakokonaisuudessa herätteleväksi osuudeksi, johon olen poiminnut teemojeni viitekehysten mukaisesti muutamia lehtileiketyylisiä uutisotsikoita internetistä koskien kouluihin, ravintolamaailmaan ja poliisiin kohdistuneita väkivallantekoja. Monet mukaan poimituista tapauksista osoittavat ensinnäkin kuinka tehokasta osaamista meillä on Suomessa turvallisuuskulttuurin toimijoissa, mutta myös sivullisissa ja muissa työntekijöissä, kuten opettajissa. Lisäksi muutamat tapauksista ovat olleet sellaisia, jotka ovat olleet turvallisuuskulttuurin kannalta kussakin viitekehysessä keskeisessä roolissa rakennettaessa tulevaisuuden toimenpiteitä ja entistä tehokkaampaa varautumista. Myös projektitöiden tekemisessä on osasta näistä tapauksia reflektoitu tärkeitä havaintoja. Herättelyn lisäksi tämä osuus tukee tietoperustaa käytännön esimerkkeinä. Esimerkitapausten löytäminen edes näistä tämän työn kolmesta rajatusta teemasta, ei ollut valitettavasti erityisen vaikeaa. Osaltaan tämä osio havainnollistaakin myös tekojen kokonaismäärän paljoutta ja yleisyyttä. Mukaan valitsemani uutiset eivät olleet kyseisten teemojen sisältä kaikkein yleisimmät ja tällä halusin korostaa tekojen kokonaismäärää ja yleisyyttä. Yhtään näistä teoista ei tulisi ohittaa tai unohtaa, vaan pyrkiä oppimaan ja suuntaamaan toimintaa niiden kaikkien perusteella jatkossa.

3.2 Projektityöskentely

Projektityöskentely osiossa käsittelen yleisesti ammattikorkeakoulun projektityöskentelyyn ja työskentelytapoihin liittyviä havaintojani. Kerron yleisesti Laureassa suoritettavien kurssien

laajuudesta, ryhmätöiden luonteesta ja niissä käytetyistä työkaluista sekä oleellisista havainnoista. Näitä havaintoja olen avannut muun muassa siitä näkökulmasta, mitkä asiat koimme omilla projektitöissämme merkityksellisiksi onnistumisen kannalta ja millaisia eri haasteita opiskelijat saattavat ryhmätöissään kohdata ja miten niihin voisi ennalta valmistautua. Tässä osiossa kerron myös ryhmätöiden esittelyyn liittyvästä etiikasta ja oman sekä muiden työn erottamisesta ja saaduista suostumuksista ryhmäläisiltä ja muilta yhteistyökumppaneilta. Työn kattavuus ja monipuolisuus ovat pitkälti sen ansiota, että olen saanut yhdistellä ja peilata projektivaiheissa omaa näkemystäni kyvykkäiden ryhmäläisten laajaan ja monipuoliseen osaamiseen ja työpanokseen. Alaotsikot tässä kokonaisuudessa jakaantuvat kuvan 3 mukaan.

Kuva 3: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion toisesta asiakokonaisuudesta ja sen sisältämistä alaotsikoista Bulb-alustalla

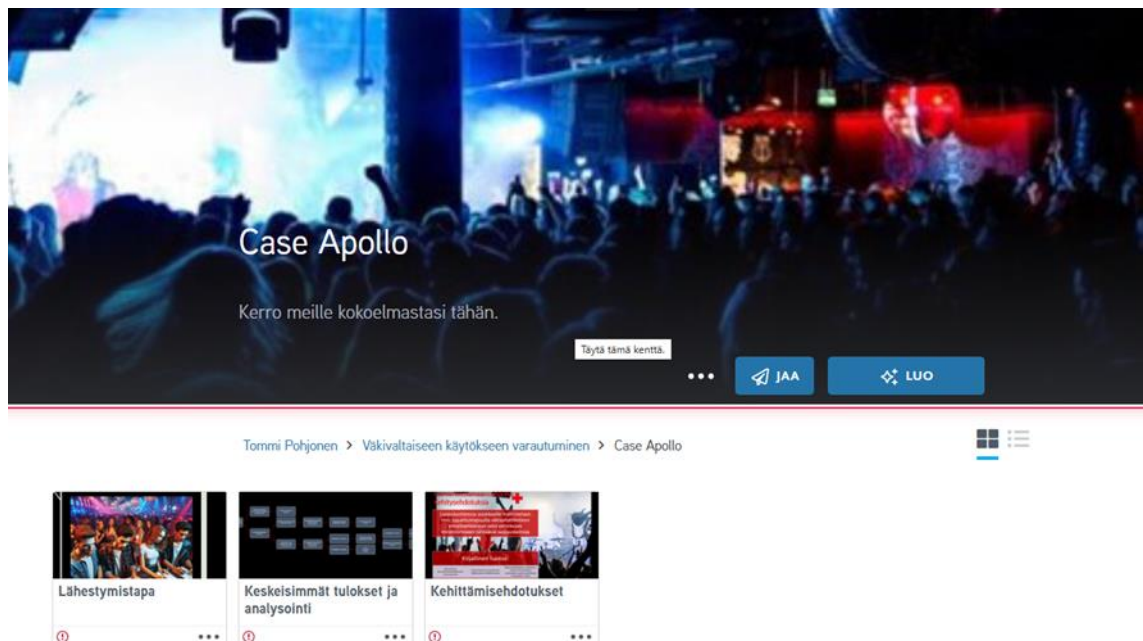
Projekteistamme-osiossa kerron lyhyesti kolmesta varsinaisesta mukaan valitusta projektityöstä sekä yhdestä kokonaan tätä portfolioa varten tuotetusta uudesta projektista. Tässä kohtaa en mene vielä portfolioosakaan tarkemmin projektien sisältöön, vaan käyn läpi yleisiä asioita mukaan valikoiduista työnäytteistä ja näiden kyseisten projektien luonteista sekä erityispiirteistä. Kaikki varsinaiset kolme mukaan valikoitua projektia käyn sitten läpi seuraavissa asiakokonaisuuksissa yksi kerrallaan omina kokonaisuuksinaan.

Olen avannut portfolioalustalle jokaisen projektityön samalla kaavalla, jotta tulokset ja vertailu olisivat johdonmukaisia ja helpommin lähestyttäviä sekä hahmotettavia. Ensin esittelen jokaisen projektin yleisesti, kerron miten me ryhmänä lähdimme kunkin kohdalla liikkeelle, mikä oli kulloinkin käyttämämme lähestymistapa ja aiheen rajaustyyli sekä miten aineistoa pyrittiin hankkimaan. Tämän jälkeen kerron näistä valitulla tyylillä ja työtavoilla saamistamme aineistoista ja datasta, sekä niiden perusteella johdetuista keskeisimmistä

havainnoista. Viimeisissä osuuksissa jokaisen projektin kohdalla kerron, mitä suosituksia tai toimintaehdotuksia näiden muodostettujen keskeisten havaintojen perusteella tehtiin, mitkä olivat loppusuositukset, missä muodossa ne esitettiin ja miksi.

3.3 Case Apollo

Ensimmäinen käsiteltävä projekti on kaikkein isoin kokonaisuus. Turvallisuudenkehittämis-projekti ”Apollo Alive Clubin varautumissuunnitelma” toteutettiin Yritysturvallisuuden ja Riskienhallinnan perusteet -opintoihin sisältyvänä harjoitustyönä ja se kulkee portfolioissani kokonaisuutena nimeltä Case Apollo. Samalla projektiryhmällä tehtiin usealla eri kurssitoteutuksella konkreettisia tuotoksia yhteistyönä liittyen Turussa sijaitsevaan yökerho-Apolloon. Tämän mainitun yrityksen turvallisuutta parantavan turvallisuudenkehittämisprojektin projektinjohdajana toimin itse. Muita kurssitoteutuksia ja töitä olivat muun muassa Projektinhallinnan ja viestinnän sekä Liiketoimintaosaamisen toteutuksilla tehdyt pienemmät projektit, joissa käsitelimme Turvallisuudenparantamis-projektia viestinnän ja projektityöskentelyn näkökulmasta sekä Apollon liiketoimintakenttää analysoimalla. Saman aikaisesti oli siis useita eri projekteja, jotka kaikki liittyivät eri tavoin samaan yritykseen ja sijoittuivat opintojen alkuvaiheeseen keväälle 2023.

Kuva 4: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion kolmannesta asiakokonaisuudesta ja sen sisältämistä alaotsikoista Bulb-alustalla

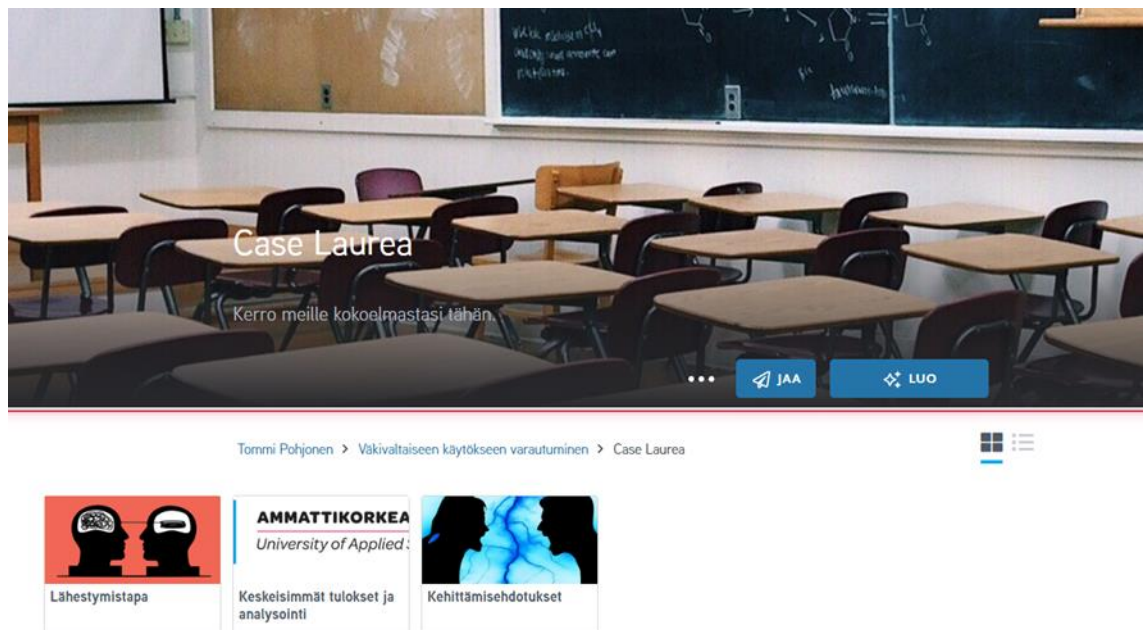
Kerroin portfolion eri projektien yhteisestä käsittelytyylistä, Apollon kohdalla nämä alaotsikot ja projektin yleissivu on esitelty kuvassa 4 ja toistuvat samanlaisina portfolion muissakin projekteissa. Sisällöllisesti tämän projektin painopiste ja oppimistavoite nojasivat riskienarviointiin, erilaisiin riskienhallinnan työkaluihin perehtymiseen, riskien monipuoliseen tunnistamiseen, analysointiin ja perusteltujen jatkotoimenpiteiden laadintaan. Projektin tarkoituksena oli kartoittaa asiakaslähtöisesti kohdeyrityksen riskejä yhdessä kohdeyrityksen omien tarpeiden ja lähtökohtien kanssa. Lisäksi tavoitteena meillä oli keskittyä näistä riskeistä merkittävimpiin, sekä lopulta laatia toimivia ratkaisumalleja ja toimenpide-ehdotuksia ja esitellä nämä opintoryhmälle ja kohdeyritykselle. Tämä projektiosuus pureutui portfoliossani nimenomaan väkivaltaiseen iskuun ja kohdennetun väkivallan tekoon varautumiseen. Valitsimme kuitenkin teon tarkastelumuodoksi skenaariotyylisen kuvitellun tapausesimerkin, kun väistämätön väkivallan teko on päässyt tapahtumaan, mitä toimintamalleja ja keskeisiä huomioitava seikkoja tällöin on erityisesti yritysmaailman viitekehityksessä.

Mainittujen lisäksi tämä osuus esittelee kattavasti erilaisia lähestymistapoja, kuten Pestel- ja SWOT-analyysijä, Gantt-kaaviota aikataulutuksen näkökulmasta, Potentiaalisten riskien (POA) analyysiiä ja Elinkeinoelämän keskusliiton yritysturvallisuusmallia, sekä erilaisten haastattelujen ja kyselyjen sekä turvallisuuskatsausten ja -kävelyiden suorittamista tiedonhankinnan keinoina. Johtopäätösten muodostamisessa ja tulosten esittelyssä apuna ovat muun muassa tapahtumapuu -mallinnus ja skenaario- tai case-tyyppinen lähestymistapa tietynlaisen tarkan ennalta määritellyn tapahtumienkulun tarkasteluun. Lopputuotteena on raportoinnin lisäksi erilaisia huoneentauluja ja helposti sisäistettäviä lyhyempiä tietoiskuja. Muuta mielenkiintoista tämän osuuden kannalta, on muun muassa lääkinnällisen osion osaaminen ryhmäsämme ja taistelulääkintä -peruseriaatteiden tuominen yritysmaailmaan sekä erilaisista kansainvälisistä suuriskuista johdettuja havaintoja tapahtumien etenemisen ja toiminnan pysäyttämisen näkökulmasta. Kyseisen osuuden lähestymistapa on ehkä synkkä, mutta sitäkin tärkeämpi. Siinä missä tulevien osakokonaisuuksien tarkastelu perustuu enemmän varautumiseen ja ennaltaehkäiseviin toimiin, on tässä ensimmäisessä lähdetty siitä, että pahaa tapahtuu jatkuvasti, mutta miten voisimme sellaisen kohdalla keskittyä minimoimaan vahinkoja ja saamaan tilanteen päätökseen.

3.4 Case Laurea

Seuraava projektityö ”Laurean turvallisuuden kehittäminen - Aggressiivisen tai väkivaltaisen henkilön kohtaaminen” toteutettiin Riskienhallinnan ja turvallisuusjohtamisen opintokokonaisuudessa hieman eri ryhmällä. Tätä työtä esittelen tässä portfoliossa nimellä Case Laurea ja se oli kyseisellä opintojaksolla toteutetuista töistä toinen, jolloin tämä yksittäinen, on laajuudeltaan huomattavasti pienempi, kuin mainittu lopputyö Apollosta.

Tässä Laurean työssä käsitelimme ryhmänä enemmän väkivaltaisen käytöksen esiintymistä nyky-yhteiskunnassa ja erityisesti oppilaitosten näkökulmasta. Teoriassa ei menty edelliseen verrattuna suoraan tapahtuvaan konkreettiseen tekoon, vaan enemmän tällaisen aggressiivisten käytösten syihin ja kehityskulkuihin, jotka sitten saattavat päätyä väkivaltaiseksi käytökseksi riippuen torjuntakeinoista ja muista tilanteeseen vaikuttavista erityispiirteistä. Siinä missä edellisen kohdalla toteutettiin keskeisistä havainnoista useita helppolukuisia tiivistelmiä ja huoneentauluja, niin tämän työn lopputuotteena päätettiin toteuttaa forms-verkkoalustalla henkilökunnalle ja opiskelijoille tietoisuutta lisäävä ja tukeva vähän leikkimielinenkin tietovisa. Portfolion Laurea projektin yleisnäkymä ja toistuvat teemat on esitelty kuvassa 5.

Kuva 5: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion neljännestä asiakokonaisuudesta ja sen sisältämistä alaotsikoista Bulb-alustalla

Laurea-raportissa tarkastelimme ensin väkivallan ja aggressiivisen käyttäytymisen erilaisia muotoja ja niiden yleisyyttä oppilaitoksissa. Sen jälkeen selvitimme näiden ilmiöiden syitä, kuten ympäristötekijöitä, sosiaalisia tekijöitä ja henkilökohtaisia taustoja. Keskeisenä osana raporttia syvennyimme tarkemmin nimenomaan aggressiivisen henkilön kohtaamiseen koulu-ympäristössä ja tilanteeseen liittyviin riskeihin sekä niiden ennaltaehkäisyyn erilaisten menetelmien avulla painottuen oikeanlaisen viestinnän merkitykseen.

Tässä projektissa lähestymisemme erosi merkittävästi Apollon vastaavasta, siinä missä edellisessä fyysiset vierailut, omat havainnot ja muiden havainnoijien lukuisat haastattelut olivat olleet keskiössä, tässä Laureassa painotettiin teoriaa ja sen monimuotoista tarkastelua tilastojen ja erityispiirteiden näkökulmasta sekä historiassa toteutuneiden tekojen jälkeen laadittujen kehitysehdotusten kautta. Portfolion puolella tämän asiakokonaisuuden toteuttamisessa

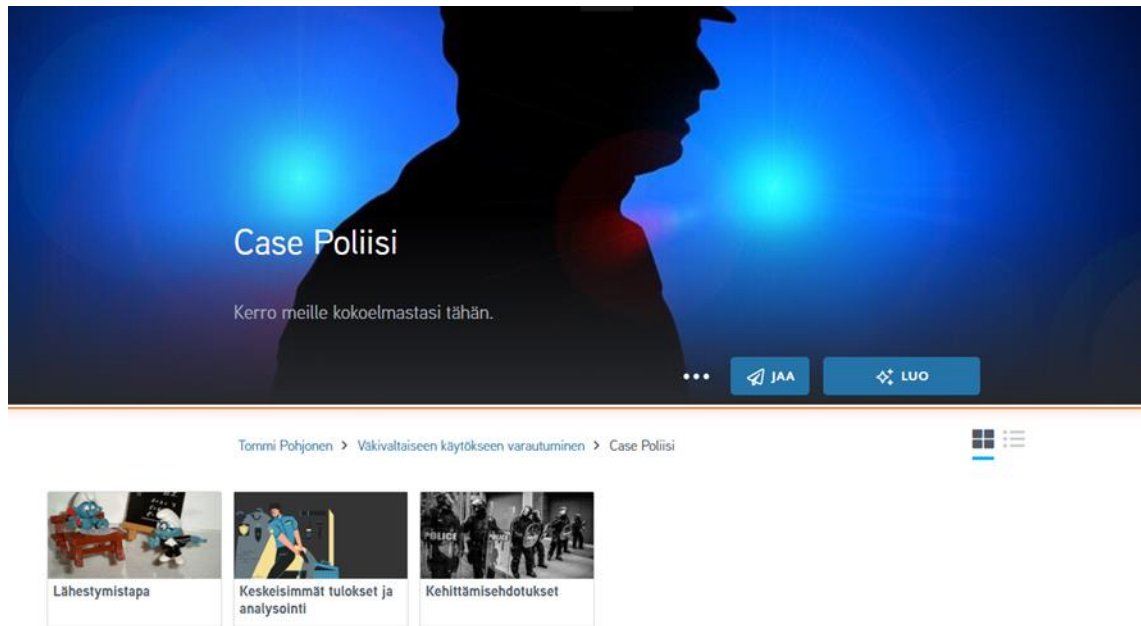
korostan valtavan aineiston ja teoriapohjan hyödyntämistä ja lähestymistä monipuolisesti. Aihepiiristä löytyy kattavasti tutkimustietoa ja esimerkiksi koulusurmien jälkeen laadittuja esitelmäraportteja. Laurea projekti oli siis laajuudeltaan pienempi, mutta sisälsi valtavasti enemmän aineistoa, kun taas Apolloon liittyen ei tuolloin ollut vielä Suomessa ollut oikeastaan lainkaan kohdennetun väkivallan iskuja ravintolamaailmassa, kouluissa niitä oli ollut lukuisia. Tässä suhteessa toisessa luotiin itse skenaariotyylisesti kuviteltua tapahtumienkulkua ja tätä kautta uutta teoriaa, toisessa yritettiin rajata lyhyt ja ytimekäs tiivistys tuhansien sivujen eri aineistoista. Tarkastelu keskittyikin tietoisuuden lisäämiseen, oikeisiin toimintamalleihin ja toimintakyvyn säilyttämiseen haastavissa vuorovaikutustilanteissa ja näiden ratkaisuun tähtäävissä keinoissa. Teoriapohjaan tukeutuen tuotimme oppilaitoksen henkilökunnalle koulutusmateriaalia aggressiivisen henkilön kohtaamiseen. Seurauksia ja tapahtumienkulkua mallinnettiin tällä kertaa muun muassa Bow Tie -menetelmän avulla ja mainitun kyselyn teknisellä toteuttamisella.

3.5 Case Poliisi

Kolmas portfolioissa käsiteltävä projekti eroaa luonteeltaan ja rakenteeltaan hyvin paljon kahdesta muusta portfolioon mukaan ottamastani turvallisuuden parannustyöstä. Tässä osa-alueessa tarkasteluni painottuu sellaisiin poliisitehtäviin, joissa ei ole vielä mitään viitteitä välttömästä väkivallan uhasta, eikä aktiivista tekoa ole käynnissä. Sen sijaan keskityn tällaisten ennakoivien signaalien tunnistamiseen ja reagointiin, sitä miten näihin varaudutaan ja miten toimitaan aloitekyky ja tilanteen hallinta itsellä säilyttäen, mikäli väkivaltaisia aikeita kohdataan asiakas kohtaamisissa, tutkintatehtävillä ja pakkokeinoja suoritettaessa. Tätä kaikkea lähestyn näiden asioiden kouluttamisen, oman oppimisen, oman mielenkiinnon, taitojen ylläpidon ja yleisesti harjoittelun näkökulmasta. Turvallisuusasiat ja itse turvallisten virkatehtävien toteutusten suunnitteleminen ja niistä vastaaminen korostuvat jokapäiväisessä arjessani ja ovat paljon kiinni myös omasta kiinnostuksesta näitä asioita kohtaan. Painotankin portfolioon tässä asiakokonaisuudessa hyvin paljon motivoituneen ja monipuolisen turvallisuusharjoittelun merkitystä, rutiinien omaksumista ja näihin liittyviä ajatuksiani. Salausluokitusten vuoksi, en avaa portfolioon tässä osuudessa asioita konkreettisesti, vaan keskityn havainnoimaan yleisiä suurempia linjoja ja huomioita näistä asioista yksityiskohtiin menemättä.

Tämän eri muotoisen projektin kohdalla lähderaporttina toimi harjoitteluistani laatimani muistiinpanot ja keskeiset havainnot. Laurean opintoihin kuuluu kaksi harjoittelujaksoa laajuudeltaan 15 opintopistettä. Itse pystyin hyödyntämään tuon aikaista toimenkuvaani poliisin työssä näiden harjoittelujaksojen suorittamiseksi. Työskentelin noin kahden vuoden ajan asiantuntija- ja koulutustehtävissä omien muiden työtehtävieni ohella. Kyseinen portfolioon tarkasteltava varsinainen projekti on tuolta harjoitteluajalta koostamani lopputuotos ”Harjoitteluraportti yhdistetystä harjoittelusta - Poliisissa kouluttajana toimiminen ja asiantuntijatehtävät” sekä siitä laadittu videoesitys. Tämä harjoittelukokonaisuus ja raportin sekä keskeisten

oppien avaaminen ja analysointi muodostavat portfolion Case Poliisiin, jonka yleisnäkymä on kuvassa 6. Harjoittelujaksolla toteutin laitoskohtaisten koulutusten vetämistä ja suunnittelua omassa yksikössä sekä valtakunnallisesti. Näillä koulutuksilla muut poliisitoiminnan opetettavat asiat olivat keskiössä, mutta rinnalla kulki jokaisessa koulutuksessa myös työturvallisuuden parantamiseen ja varautumiseen keskittyviä aihealueita, kokonaisuuksia sekä konkreettisia harjoituksia skenaarioiden ja rastiharjoittelun muodossa.

Kuva 6: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion viidennestä asiakokonaisuudesta ja sen sisältämistä alaotsikoista Bulb-alustalla

Portfolion poliisiosuus jakaantuu ensin tarkastelemaan aktiivisen ja monipuolisen motivoituneen harjoittelun merkitystä, seuraavassa vaiheessa niiden asioiden kouluttamista ja keskeisimpiä omia havaintojani ja kokemuksiani oppimista tukevan koulutustyylin ja -tavan merkityksestä. Viimeinen osuus on turvallisuustoimijan oma näkemys yhteenvedosta konkreettisen harjoittelun, varautumisen, suunnittelun, koulutusten järjestämisen ja yhteistoiminnan merkityksestä. Tämän työn käsittely portfolioissa nojaa oikeanlaiseen harjoittelu- ja koulutuskulttuuriin sekä ennakkointiin, niin että näiden kahden muun työn aihepiireiltä voitaisiin jo ennakolta välttyä tai ainakin toiminta olisi niissä valmiiksi mietittyä ja tarvittaessa se toimija, joka paikalle kutsutaan väkivaltaa kohdattaessa, olisi toimintakykyinen ja pysyisi itse turvassa.

3.6 Case Koulutuspaketti

Koko opinnäytetyön kehitysosuuden muodostaa tämä viimeinen projekti. Tämä osuus on varta vasten tätä portfolioa varten laadittu ja toteutettu projekti. Muodostin koko portfolion keskeisistä ajatuksista ja teemoista analyttisen ja teoriaan yhdistetyn koulutuspaketin kaikille soveltuville tahoille hyödynnettäväksi omassa koulutuksessa ja harjoittelussaan, tai vain

yleisemmin yksilöiden omaa tietoisuutta lisäämään. Koulutuspaketin tarkoitus on näiden kaikkien kolmen aiemman teeman keskeisten oppien ja kehitysehdotusten sisäistäminen ja tätä kautta osaamisen syventäminen monipuolisesti ja työelämää kehittäen.

Tässä koulutuspaketissäni kertaan ensin portfolion eri projektien keskeiset havainnot teoriaan ja omaan ammatilliseen kokemukseeni sidottuina tiivistelminä. Kyseiset tärkeimmät havainnot ovat pääosin samoja, joihin kolmen ryhmätyön kohdalla loppupäätelmissä ja suosituksissa on päädytty keskeisimpinä. Tässä osuudessa niitä on kuitenkin yhdistelty ja koostettu ajallisesti ristiin sekä yhtenäisesti esitettävään muotoon. Tämän jälkeen koulutuspaketini perehdytään tilanteen alkuvaiheiden toimintamahdollisuuksiin kokonaan tuoreemmasta näkökulmasta, psykologian hyödyntämisestä ja merkityksestä aggressiivisen henkilön kohtaamisessa.

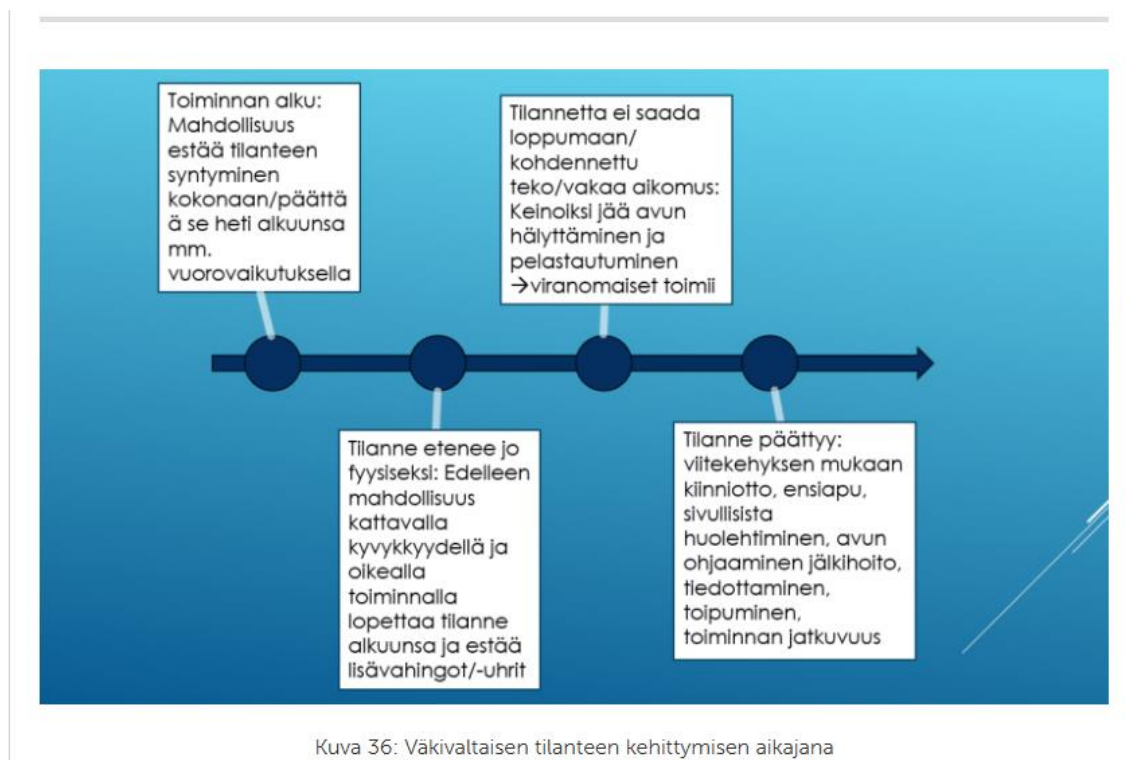
Kuva 7: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion kehitystyön koulutuspaketin aloitussivusta Bulb-alustalla

Koulutuspaketti koostuu noin puolesta tunnista äänitettyä puhettani esityksen sisällä, sekä 18 Powerpoint-diasivusta. Esityksen avausnäky on esitetty kuvassa 7. Diat on jaettu ensin tietokutyylisiin keskeisiin havaintoihin kunkin teon aikajana-ajattelun mukaisesti, se havainnollistaa mitkä toimet ovat kriittisiä ja keskeisiä missäkin vaiheessa väkivaltaista käytöstä kohdattaessa. Tämän jälkeen halusin tuoda mukaan vielä jotain kokonaan uutta näkökulmaa ja yhdistelin mielenkiintoiseksi kokemiani asioita psykologiasta tällaisen aggressiivisen vuorovaihtuksen kohtaamiskeinona ja apuvälineenä. Lopussa on sitten vielä luomani kahden sivun harjoitus, johon tarvitaan vähintään kaksi osallistujaa. Tätä kautta koulutuspaketin

esittelemiä asioita on mahdollista käytännössä testata ja havaita ne käytännössä itse, niin että oppiminen olisi jälleen kerran monipuolista ja motivoivaa teorian nivoutuessa käytäntöön omien havaintojen kautta. Lisäksi tätä motivoivaa oppimista tukemaan olen liittänyt esityksen viimeiselle sivulle vielä muutamia linkkejä, joista halukkaat voivat syventää tietämystään ja itseopiskella juuri kouluttamiani asioita lisää.

3.7 Portfolion yhteenveto

Yhteenvedon halusin koostaa omaksi yksittäiseksi asiakokonaisuudekseen. Tämä ei sisällä enää muita avattavia alaotsikoita, vaan tiivistää selkeästi portfolion ja päättää sen varsinaisen asia- / kehitysoisuuden. Se lukeeko ja tutustuuko ensin tähän vai koulutuspakettiin, ei ole siinä merkityksellistä, molemmat palvelevat ja tukevat toisiaan. Koulutuspaketin sisältö on enemmän tuon uuden psykologian näkökulman mukaan tuontia ja hyödyntämistä sekä yleistä tiivistystä väkivaltaisesta käytöksestä.

Kuva 8: Kuvankaappaus Väkivaltaisen tilanteen kehittymisen aikajana portfolion yhteenvetoon luotuna

Tämä yhteenveto keskittyy päättämään koko portfolion ja sanoittamaan siitä omat keskeiset havaintoni ryhmätöissämme ja projekteissamme havaituista teemoista ja tekojen ajallisesta ulottuvuudesta. Tähän avuksi mallinsin kokonaan oman aikajana-ajattelun kuvan 8 mukaan. Korostan yhteenvedossa näitä ryhmiemme keskeisiä havaintoja vielä kerran ja yksilön omaa vastuuta ja mahdollisuuksia. Lisäksi päätän portfolion havainnollistaen näiden neljän

käsitellyn projektin merkitystä ja ajallista ulottuvuutta juuri koko ison kokonaisuuden kannalta ajateltuna kuvan 9 mukaisesti.

Väkivaltaiseen käytökseen varautumiseen kuului tässä portfolioissa kolme pääteemaa, sekä yksi uusi;

- Monipuolinen, säännöllinen ja motivoitunut harjoittelu, jossa myös huomioidaan eri vaihtoehtoiset tapahtumienkulut ja toimitaan tarkoituksenmukaisissa tiiviissä ryhmissä yhteisiä toimintamalleja vahvistaen (Case Poliisi)
- Tietoisuuden lisääminen, väkivaltaiseen käytökseen altistavien tilanteiden ja tapahtumankulkujen tiedostaminen ja tilanteiden tunnistaminen, sekä oikeiden vuorovaikutustaitojen merkityksen ymmärtäminen (Case Laurea)
- Harjoittelulla, riskientunnistamisella, teorian ymmärtämisellä ja laajalla tietoisuudella saavutettu toimintavalmius, resilienssi ja toimintakyvyn säilyminen tosipaikan tullen (Case Apollo)
- Kaikkien näiden kolmen teeman ymmärtäminen, keskeiset havainnot ja oppien syventäminen monipuolisesti sekä myös uusia näkökulmia avoimin mielin hyödyntäen (Case Koulutuspaketti)

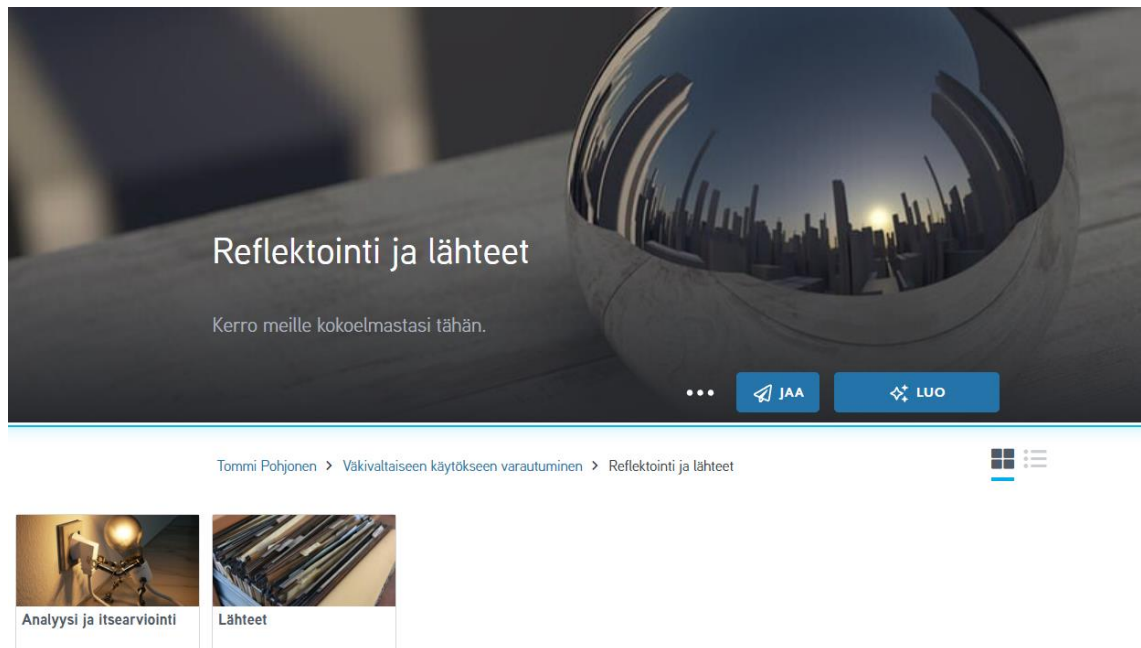
Kiitos, että olet seurannut mukana tänne asti.

-Tommi

Kuva 9: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion yhteenvedosta kohdasta, jossa esittelen projektien merkitykset ja toisiinsa liittymiset kokonaisuuden kannalta

3.8 Portfolion reflektointi ja lähteet

Reflektointi ja lähteet -kokonaisuudessa (kuva 10) avaan ensin pohdiskellen omia oivalluksiani ja analyttisiä johtopäätöksiäni itse työn aiheesta ja sen toteutuksesta sekä keskeisistä oppimiskokemuksistani. Käsitelen sellaisia merkityksellisiä seikkoja, joiden kohdalla koin aitoa oppimista ja oivaltamisen riemua kyseistä portfoliota koostaessa tai nämä asiat muuten nousivat työn aikana merkityksellisinä esiin kokonaisuuden kannalta.

Kuva 10: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion kahdeksannesta asiakokonaisuudesta ja sen sisältämistä alaotsikoista Bulb-alustalla

Toisena alaotsikkona tässä osuudessa on oman työsuorituksen reflektointi sekä itsearvio. Siinä keskityn havainnoimaan omaa onnistumistani ja kehityskohteita kyseisen portfolion laadintaan ja opinnäytetyön suorittamiseen liittyen. Näistä keskeisinä mainittavina nostan alustan pelkistettyjen muokausmahdollisuuksien toteutusta rajoittaneet seikat sekä poliisiosuuden yleisluontoisuuden salassapitoluokitusten vuoksi. Toisaalta korostan myös onnistumisia konkreettisesti uuden luomisessa itseni näköisesti ja mahdollisimman nykyaikaisella tavalla. Portfolion varsinaiset tavoitteisiin pääsemiset olen sanoittanut tänne osuuteen vielä tarkemmin, muutoin tavoitteet työelämän tietotaidon lisäämisestä täyttyvät viimeistään koulutuspaketissa kullekin lukijalle yksilöllisesti. Koko portfoliossa saavutin sille asetetut tavoitteet ja onnistuin toteuttamaan työn muotonsa puolesta tuoreella ja päivitetyllä tavalla, joka varmasti tulee olemaan koko koulutusalaakin ajatellen monipuolinen ja varteenotettava uusi toteutusmuoto tulevaisuudessa.

4 Yhteenveto ja reflektointi

Portfolion yhteenvedossa ja koulutuspaketissa olen tarkemmin avannut sen, miten väkivaltaisia tekoja tulisi ymmärtää ennalta, miten aggressiivinen henkilö kannattaisi kohdata ja miten kasvatetaan omaa ja yhteisön varautumista tai valmiuksia. Portfoliossa oli paljon esitysmuotoista sisältöä sekä sellaista sisältöä, jonka suora kopioiminen tekstimuotoon ei olisi tähän raporttiin onnistunut, kuten liki 40 minuuttia omaa äänitettyä puhettani aiheista koulutuspaketissa. Tässä raportissa halusin kuitenkin esitellä pääpiirteissään sitä, millaisen portfolion

muodostin tämän syksyn 2024 aikana. Alun perin lähdin portfolion kanssa täysin nollasta liikkeelle, vastaavia tuotoksia ei ollut kukaan vielä tehnyt osana Turvallisuuden ja Riskienhallinnan koulutusta. Sovellettavan pohjan puuttuessa minun piti itse täysin muodostaa sisällön rakenne, sekä mallit ja ideat siihen. Mielestäni kuitenkin tekemäni ratkaisut palvelivat kokonaisuuden selkolukuisuutta ja hahmottamista. Eri osuudet erottuvat työssä nyt selkeästi omina kokonaisuuksinaan, mutta kuitenkin samalla myös yhdistyvät koko portfolion mitassa teemojen eri osien nivoutuessa yhteen johdonmukaisesti. Tämän rakenteen yleiskuvan ja valitsemieni ratkaisujen esittelyyn tämä pelkkä raportti toimii hyvin. Mikäli henkilö ei ole suoranaisesti kiinnostunut aiheesta tai ei ajanpuutteen vuoksi halua käydä portfoliosta lukemassa kaikkea tarkempaa analysoitua sisältöä, niin tämän raportin avulla pystyy muodostamaan hyvän yleiskuvan työn sisällöstä ja tarvittaessa hakemaan ideoita, niin että kenenkään muun ei tarvitsisi enää lähteä täysin tyhjästä liikkeelle.

Melko monella, varsinkin Turvallisuuden ja riskienhallinnan opiskelijalla, herää varmasti jossain kohtaa opintojaan havainto siitä, että monet sen alan projektityöt ja omat toteutetut projektit ovat melko samankaltaisia keskenään. Näin kävi myös itselleni, kun parin eri projektin jälkeen huomasin, että jälleen ryhmässä mietimme, millaista väkivaltaa nyt tällä kertaa voisi esiintyä juuri tässä ympäristössä ja mitä samoja torjuntakeinoja tämän ympäristön kohdalla olisi monistettavissa ja sovellettavissa, joita viimeksi kaavailimme toiseen ympäristöön sopiviksi. Näissä tämänkaltaisissa projekteissa käytetään kaikissa pitkälti samoja lähestymistapoja kuten riskientunnistamista ja siihen luotuja työkaluja, erilaisia haastatteluja ja havainnointia sekä turvallisuuskatsauksia asiakirjoille ja kohteisiin. Näiden pohjalta hahmotetaan aina nykytilaa ja mahdollisia puutteita. Torjuntakeinot ja parannusehdotukset rakennetaan tämän jälkeen lain ja vaatimusten mukaan, sekä omaan osaamiseen ja tietoisuuteen tukeutuen yksilöllisesti kullekin eri kohteelle tarkoituksenmukaisesti soveltuviksi. Näin ollen tällainen portfoliomuotoinen lähestymis- ja esitystapa soveltuu hyvin näiden teemojen yhtäläisyyksien ja toistuvien merkityksellisten piirteiden osoittamiseen. Verkossa tapahtuva työskentely ja erilaisten päättötöiden kokonaan sinne toteuttaminen, tulevat varmasti lisääntymään lähitulevaisuudessa. Se on vielä uudempi, mutta erittäin hyvä muoto toteuttaa viihdyttäviä, monipuolisia ja laatijansa näköisiä lopputuotoksia. Portfolio mahdollistaa varsinkin kokonaisuuksien ryhmittelyn selkeästi, yksilön omien tarpeiden ja mieltymysten mukaan.

Raportille asettamani tavoite oli luoda sisällysluettelon tapainen katsaus varsinaiseen työhön, esitellä tiivistetysti verkkoalustan eri teemat ja niiden pääpiirteissään sisältämät asiat. Tämän tavoitteen saavutin, pelkän raportin lukemalla saa lisäämieni kuvien myötä kokonaiskäsitksen lopputuotteen ulkonäöstä ja sisällöstä. Tämä raportti kuvasi portfoliotani sanoitettuna ja tiivistettynä.

Koko opinnäytetyössä päätavoitteenani oli koostaa kunkin projektin keskeisistä havainnoista koulutuspaketti viitekehyksen mukaisille toimijoille väkivaltaiseen käytökseen varautumisen

ja varautumisen nykytilan tarkastelun tueksi. Portfoliossani esittelin kattavasti projektejamme, ryhmiemme erilaisia työtapoja, sekä niillä saavutettuja havaintoja ja oppimista kyseisessä teemassa. Kehitystyöosuus kasasi näiden projektien keskeisimmät havainnot yhteen, sekä lähestyi aihetta vielä osin syvennetystä näkökulmasta. Kaiken tämän tein tietoperustaan ja omaan osaamiseeni tukeutuen. Eriteltyjen osa-alueiden myötä pystyin havainnollistamaan väkivaltaisesta käytöksen luonnetta yleisesti, siihen varautumista sekä tällaisten projektien toteuttamista erilaisissa toimintaympäristöissä. Niille yrityksille, joita alkuperäiset työt koskivat, tämä laajennettu ja eri osuuksia yhdistävä näkökanta portfoliossa, toi mielestäni vielä lisäarvoa alkuperäisten projektitöiden päälle ja täten kehittää kohderyhmien omaa toimintaa monimuotoisella tietoisuuden kasvattamisella ja auttaa varautumiseen liittyvissä asioissa. Henkilökohtaisina tavoitteinani oli kerrata tehtyjä projekteja, kuvata omaa osaamista, sekä saada teemasta vielä uuttakin oppia. Kuukausien mittainen työni ryhmätöiden ydinkohtien havainnoinnissa ja materiaaliin syventymisessä, takasivat myös tämän puolen toteutumisen vahvasti. Kaikissa opinnäytetyölle asettamissani tavoitteissa onnistuin mielestäni erittäin hyvin ja psykologisen puolen mukaan tuominen vuorovaikutustilanteisiin, oli omaa oppimista motivoiva hyvä uusi näkökulma.

Lähteet

Kirjat

Hynninen, J. & Stenberg, J-H. 2013. Kohdennettu väkivalta. Ennalta estäminen, uhka-arviointi ja riskinhallinta poliisissa. Haaste-lehti 1/2013.

E-kirjat

Kauppila, J. & Rantaeskola, S. 2014. Haastavat asiakastilanteet - väkivalta työssä. E-kirja. Helsinki: Talentum.

Sähköiset lähteet

Marttunen, M., Nokelainen, P., Punamäki, R-L. Koulusurmat. Yhteiskunnalliset ja psykologiset taustat ja ehkäisy. Suomalaisen tiedeakatemian kannanottoja 2, 2011. Viitattu 7.3.2024. <https://www.acadsci.fi/kannanottoja/koulusurmat.pdf>

Puumi, S. 2020. Väkivalta pois työpaikalta. Työturvallisuuskeskus, kuntaryhmä ja palveluryhmä. Viitattu 8.10.2024. <https://ttk.fi/wp-content/uploads/2022/04/Vakivalta-pois-tyopaikalta.pdf>

Työsuojeluhallinto. 2013. Väkivallan uhka työssä. Aluehallintovirasto. Työsuojeluoppaita ja -ohjeita 46, 6. Viitattu 8.10.2024. <https://tyosuojelu.fi/documents/154017715/168016298/V%C3%A4kivalan+uhka+ty%C3%B6ss%C3%A4+2016.pdf/cba409ad-5766-44b9-b813-d5652a22a300?t=1716446209996>

WHO. 2002. Väkivalta ja terveys maailmassa- WHO:n raportti. Lääkärin sosiaalinen vastuu Ry. Terveystiedon edistämisen keskus Ry. Viitattu 7.10.2024. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/42495/9529608993_fin.pdf;jsessionid=2A5AC0BCADB9EDA963B04FFF4B9A2B8?sequence=6

Kuvat

Kuva 1: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion aloitus- ja yleisnäköymästä Bulb-alustalla	11
Kuva 2: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion ensimmäisestä asiakokonaisuudesta ja sen sisältämistä alaotsikoista Bulb-alustalla	13
Kuva 3: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion toisesta asiakokonaisuudesta ja sen sisältämistä alaotsikoista Bulb-alustalla	14
Kuva 4: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion kolmannesta asiakokonaisuudesta ja sen sisältämistä alaotsikoista Bulb-alustalla	15
Kuva 5: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion neljännessä asiakokonaisuudesta ja sen sisältämistä alaotsikoista Bulb-alustalla	17
Kuva 6: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion viidennestä asiakokonaisuudesta ja sen sisältämistä alaotsikoista Bulb-alustalla	19
Kuva 7: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion kehitystyön koulutuspaketin aloitussivusta Bulb-alustalla	20
Kuva 8: Kuvankaappaus Väkivaltaisen tilanteen kehittymisen aikajana portfolion yhteenvetoon luotuna	21
Kuva 9: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion yhteenvedosta kohdasta, jossa esittelen projektien merkitykset ja toisiinsa liittymiset kokonaisuuden kannalta	22
Kuva 10: Kuvankaappaus Tommi Pohjosen Väkivaltaiseen käytökseen varautuminen -portfolion kahdeksannesta asiakokonaisuudesta ja sen sisältämistä alaotsikoista Bulb-alustalla	23